

Resultat av resultatpolitik?

På 1950-talet etablerade sig centern som ett stödparti till socialdemokraterna. Det gick dåligt för centern som parti och ledde samtidigt till omfattande återverkningar på det borgerliga alternativets trovärdighet och styrka. Socialdemokraternas redan då långvariga maktinnehav gavs därmed ytterligare tjugio år. Resultatet av detta långvariga maktinnehav särskiljer Sverige från andra västeuropeiska länder i form av världens högsta skattetryck, ett negativt hushållsparande, en ekonomisk tillväxt som placerar Sverige lägst bland de västliga industriländerna samt statligt monopoliserade välfärdssystem.

Utan att överdriva konsekvenserna, och utan att förmena centern rätten och möjligheten att återgå till det borgerliga blocket, kan man konstatera att det nu ingångna samarbetet, liksom på 1950-talet, urholkar det borgerliga alternativets trovärdighet. Det finns emellertid mycket som talar för att centerns samarbete med socialdemokraterna i dag, som binder upp parterna åtminstone till 1990, kan komma att få en effekt på socialdemokraternas maktställning, som är den omvända till 50-talets.

Under 1950- och 1960-talet levde Sverige, liksom andra västeuropeiska länder i den oförställda tron på den politiska maktens förmåga, ansvar och rätt att hantera och styra samhällsekonomin. Politiken "skapade" välfärd genom "reformer" och skulle självklart reglera och fördela medborgarnas standard. Kombinationen av den förhärskande keynesianismen och tron på det nödvändiga i en utbyggnad av statens välfärd, placerade centerns samarbete med socialdemokratin mitt i den tidens politiska kultur och ekonomiska teori.

Nu är tiderna andra. Under 1980-talet har en ny bild av politikens förmåga brutit fram. Keynes är död. Utbudsekonomin politik har varit grunden för västvärldens sju år av högkonjunktur, något som också har lett till att utbudsekonomin teori kommit att präglade även socialdemokraternas ekonomiska analyser, såsom de har kommit till uttryck i bl a 1989 års finansplan.

Tron på politiken som ett dominerande medel för att förändra samhället och för att skapa välfärd finns inte i dag ens bland socialdemokratiska politiker. Och bland ekonomer finns i stort sett ingen som tror att en samhällsekonomi är så enkel att man kan köra den med "fine-tuning" och andra keynesianska metoder.

I den tid vi lever i, med en ny syn på politikens förmåga och efter ett formligt paradigmskifte vad gäller ekonomisk teori är innehållet i centerns och socialdemokraternas samarbete därför – till skillnad från 1950-talet – vid sidan om huvudfaran av politiskt tänkande.

Det är lätt att se det otidsenliga i samarbetspartiernas politik. När de svenska ekonomiska problemen är en för låg tillväxt i kombination med överhettning och stigande priser, genomför socialdemokraterna och centern åtgärder som ytterligare bromsar tillväxten och som ännu mer kommer att sätta fart på prisutvecklingen. Skälet är enkelt. I den politiska tradition som förenar dessa båda partier finns inga andra ekonomiska medel annat än de som var högsta sanning på 1950- och 1960-talen. Den ekonomiska analys som socialdemokratin öppnat sig för, ställer krav på åtgärder som bryter mot den romantiska syn på politikens förmåga som ger dessa partier en viss gemenskap.

När socialdemokrater och center-

partister finner varandra blir därför den gemensamma nämnaren inte marknads-ekonomi utan politikerstyrd ekonomi. Självromantiserande deklamationer om "att ha ansvar för nationen" blir då till motiv för nya skattehöjningar. Därmed låser de båda partierna varandra från att anpassa sig till de nya krav som 1980- och 1990-talen ställer.

Väljer centern att stå utanför det borgerliga alternativet kommer centern att vara förloraren, precis som på 1950-talet. Skillnaden mellan då och nu är att på

1990-talet kommer kanske socialdemokraterna att vara det parti som förlorar mest. Ett samarbete som hämmar partiet från att utvecklas till ett pragmatiskt mittenparti, såsom skett med andra socialdemokratiska partier, kan drabba socialdemokratin hårt i 1990-talets samhälle. Det bör ge moderaterna och folkpartiet ett politiskt självförtroende som kompenseras för den urholkning av det borgerliga blocket som centerpartiets agerande lett till.